

Р Е Ш Е Н И Е

№ 173

гр. София, 31 януари 2017 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

Върховният касационен съд на Република България, I НО, в публично заседание на деветнадесети септември през две хиляди и шестнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: РУЖЕНА КЕРАНОВА

ЧЛЕНОВЕ: МИНА ТОПУЗОВА

СПАС ИВАНЧЕВ

при секретаря.....Мира Недева.....и в присъствието на прокурора.....Ивайло СИМОВ.....изслуша докладваното от съдия Топузова касационно дело № 616 по описа за 2016 г.

Производството е образувано по касационни жалби на подсъдимия Й. С. П. и на адв. Р.Д. – повереник на частните обвинители и граждански ищци М., М., Р. и К. М. срещу въззивна присъда № 9 от 28.03.2016г., постановена по внохд № 242/15г. на Варненски апелативен съд.

В жалбата на Й. П. се релевират всички касационни основания по чл. 348, ал.1 от НПК. Твърди се, че от събраните доказателства не може да бъде направен извод за виновно поведение на подсъдимия, поради което с признаването му за виновен законът е приложен неправилно. Наложено наказание на жалбоподателя за престъпление, което не е извършил, според него е явно несправедливо. Настоява се присъдата да бъде отменена и се постанови нова, с която подсъдимият да бъде оправдан по повдигнатите обвинения.

В допълнение към касационната жалба, постъпило в срока по чл.351, ал.3 от НПК, се излагат множество съображения в подкрепа на оплакването за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, свързани с анализа и оценката на доказателствата: неоснователно кредитиране на едни или отхвърляне на други доказателства; вземане предвид на доказателства, събрани посредством негодни доказателствени средства; липса на отговор на възражения на защитата и вземане предвид на експертни заключения за изследване на веществени доказателства, събрани чрез негодни доказателствени

средства и неправилна преценка на „разумността“ на срока, през който е продължило наказателното производство .

Пред касационния съд жалбата се поддържа от защитника на подсъдимия - адв. Д. Д. със същите аргументи. Предлага се делото да се върне за ново разглеждане. Жалбата на частните обвинители и граждански ищци защитникът счита за неоснователна.

В жалбата на повереника на частните обвинители и граждански ищци се твърди, че размерът на присъденото обезщетение по гражданските иски е определен в нарушение на нормата на чл.52 от ЗЗД. Оспорва се и началната дата на дължимата лихва върху обезщетението.

В съдебно заседание пред касационната инстанция жалбата се поддържа от адв. Д. както е подадена. Според повереника жалбата на подсъдимия е неоснователна поради липса на посочените в нея касационни основания.

Прокурорът от ВКП дава становище за неоснователност на подадените жалби. Счита, че авторството на деянието и механизмът на извършването му са доказани по несъмнен начин. Намира, че материалният закон е приложен правилно, а наложеното наказание е справедливо. Пледира за оставяне на въззивната присъда в сила.

Подсъдимият Й. П., редовно призован, не се явява. Същият е заявил отказ да присъства в заседанието на касационния съд.

Върховният касационен съд, за да се произнесе, взе предвид следното:

Настоящото касационно производство е трето по ред.

С първото по ред касационно решение № 523 от 26.07.2004г. по н.д. № 451/03г. на II н.о. на ВКС, постановената въззивна присъда срещу Й. П. (с която последният бил признат за виновен и по пунктове 5 и 6 от обвинителния акт) е потвърдена и влязла в законна сила. С решение по н.д. № 1152/12г. на ВКС, I н.о., постановено по реда на чл.422, ал.1, т.4 от НПК, било възобновено наказателното производство по пунктове 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11 и 12 от обвинителния акт и делото изпратено за ново разглеждане на въззивния съд. С второто по ред касационно решение № 143 от 16.07.2015г. по н.д. № 314/15г. на I н.о. на ВКС е отменена присъда № 9 от 02.12.2014г. по внохд № 272/13г. на Варненски апелативен съд, в частта, с която е потвърдена първоинстанционната оправдателна присъда по пунктове 5 и 6 от обвинителния акт и са отхвърлени предявените граждански иски от пострадалите от тези престъпления, а делото в отменената част е върнато за ново разглеждане на въззивната инстанция.

Така очертаното процесуално развитие на производството не реализира хипотезата на чл.354, ал.5 от НПК, предвид наличието на едно отменително касационно решение, с което делото е върнато за ново разглеждане на въззивната инстанция. Тъй като се касае до същинско касационно производство (в което настоящият състав няма правомощията на въззивен съд по смисъла на чл.354, ал.5 от НПК), не е допустимо събирането на доказателства. В този смисъл доказателственото искане за допълнителен разпит на свидетелката К. Ж., поддържано и в съдебното заседание пред настоящата инстанция, няма как да бъде удовлетворено.

Отмяната на предходния въззивен съдебен акт само по обвинението по пунктове 5 и 6 от обвинителния акт и относно отхвърлените граждански претенции по това обвинение, е ограничило произнасянето на въззивния съд само в тази част на повдигнатото обвинение и предопределя касационния контрол в същите рамки.

С присъда № 33 от 14.03.2002г. на Варненски окръжен съд, постановена по нохд № 1884/01г., подсъдимият Й.С. П. бил признат за невинен в това:

- През нощта на 25/26.07.2000 г. в с. К., В. област след предварителен сговор със З. З. (починал на 01.02.2001г.) да е отнел от владението на германските граждани С.К., А. – М. К. и Я. М. движими вещи – л.а. „А”, с рег №, видеокамера „С.”, фотоапарат „К.”, компакт дисково устройство за л.а. марка „Б.”, 5 бр. компакт дискове и поставка за тях, сак с дрехи и 500 германски марки, всичко на обща стойност 29 653.65лв. от владението на С. К.и А. – М. К., с намерение противозаконно да ги присвои, да е употребил за това сила и заплашване и грабежът да е придружен с убийството на К., К. и М., да е в особено големи размери и извършителите да са били въоръжени, поради което бил оправдан по повдигнатото му обвинение по чл.199, ал. 2, т.2, пр.1, т.3 и ал.1, т.2 от НК.;

- На 26.07.2000г. в района на язовира на с. П. Д., Д. област, в съучастие като съизвършител със З. З. (починал на 01.02.2001г.) да е запалил имущество със значителна стойност - л.а. „А”, с рег. №на стойност 27 972 лв., собственост на С. К. и А. – М. К., поради което бил оправдан по повдигнатото му обвинение по чл. 330, ал.1 във вр. с чл.20, ал.2 от НК.

Срещу присъдата в тази ѝ част били подадени протест от прокурор от окръжната прокуратура и жалба от адв. Г. К. – повереник на частните обвинители и граждански ищци С.К. и М., М., Р. и К. М..

С присъда № 9 от 28.03.2016г., постановена по внохд № 242/15г., Варненски апелативен съд отменил първоинстанционната присъда по пунктове 5 и 6 от обвинителния акт и в гражданската част, като постановил нова, с която:

- признал подсъдимия Й. С. П. за виновен по повдигнатото му обвинение по чл. 199, ал.2, т.2, пр.1 и т.3 във вр. с ал.1, т.2 и чл.54 от НК, като му наложил наказание „доживотен затвор без замяна”;

- признал подсъдимия Й. С. П. за виновен по повдигнатото му обвинение по чл.330, ал.1 във вр. с чл.20, ал.2 и чл.54 от НК, за което му наложил наказание от пет години „лишаване от свобода”;

- на основание чл.23, ал.1 от НК наложил на подсъдимия Й. С. П. общо наказание „доживотен затвор без замяна” при специален режим на изпълнение;

- осъдил подсъдимия Й. С.П.да заплати на С. С. К. и М. У. М. сумите от по 16 000 лв. и в полза на М. М., Р. М. и К. М. сумите от по 15 000 лв., представляващи обезщетение за претърпени неимуществени вреди, ведно със законната лихва, считано от 04.03.2002г., като в останалата част отхвърлил гражданските претенции;

- възложил в тежест на подсъдимия заплащането на разноските по делото и ДТ върху уважените граждански искове.

Върховният касационен съд, като обсъди доводите на страните и в пределите на чл. 347 ал.1 от НПК, намери следното:

По жалбата на подсъдимия Й. П.

1. Относно касационното основание по чл.348, ал.1, т.2 от НПК

Оплакванията на подсъдимия за допуснати съществени нарушения на процесуални правила се свеждат до неправилно интерпретиране на доказателствения материал от апелативния съд, основаване на фактическите изводи на въззивната инстанция върху негодни доказателствени средства и липса на отговор в мотивите на въззивната присъда на направените от защитата възражения.

Въззивната инстанция е изключила от доказателствената съвкупност обясненията на П., дадени пред съдия на досъдебното производство, съобразявайки констатациите в решението на Европейския съд по правата на човека за нарушение на чл.3 и чл.6, § 1 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. Обстоятелството, че след преценка на останалите събрани доказателства съдът е достигнал до изводи от фактическа страна, съответстващи на обстоятелствената част на обвинението, не означава, че е взел предвид цитираните по - горе обяснения, както се твърди в жалбата. Изводите от фактическа страна са направени след преценка на доказателствения

материал в неговата цялост. Събраните косвени и производни доказателства, включително и при проведеното от въззивната инстанция съдебно следствие са обсъдени поотделно и в тяхната съвкупност в мотивите към въззивната присъда, като съдът е посочил на кои именно доказателства основава фактическите си изводи. В този смисъл доводът, че направените изводи относно авторството и начините на осъществяване на престъпните деяния са произволни, не отговаря на действителното положение. Твърдението за необоснованост на присъдата не може да бъде проверено по касационен ред, тъй като необосноваността не е касационно основание.

Възражението за процесуална негодност на показанията на св. Б. Б., поради негово участие в разследването са били наведени още при първото касационно разглеждане на делото. В решението на касационния съд това възражение е отхвърлено. Настоящият съдебен състав няма основание да изрази различно становище по този въпрос, доколкото и действащият понастоящем НПК не предвижда ограничение за полицейски служители, които не са извършвали следствени действия и не са участвали в производството в друго процесуално качество, да могат да свидетелстват в наказателното производство. В жалбата очевидно не се прави разграничение между оперативна работа по разследване на тежки престъпления и действия по разследването в смисъл на процесуално - следствени действия, за които се съставят съответни протоколи, съгласно изискванията на процесуалния кодекс. Свидетелят Ботев не е извършвал процесуално - следствени действия и не е участвал в наказателното производство в друго процесуално качество, поради което липсват основания показанията му да бъдат изключени от доказателствения материал на основание чл.118, ал.1 и 2 от НПК. Възпроизведените от този свидетел извън процесуални изявления на подсъдимия имат характера на производно доказателство, което при липса на пряко такова може да бъде ползвано за установяване на факти, включени в предмета на доказване. В този смисъл възражението в жалбата за допуснато процесуално нарушение изразило се в „заобикаляне” на закона не може да бъде възприето. Апелативният съд е подходил изключително внимателно при преценката на достоверността на показанията на св. Б.. За да ги кредитира е установил съответствието им и с други доказателствени средства – заключения на медицински и балистични експертизи, установяващи причиняването на смъртта на тримата пострадали с пистолет „М.”, отнет от подсъдимия П. и починалия З. при извършен грабеж на 16.01.1999г. от военно поделение край гр. Варна и употребен от подсъдимия П. при извършени грабежи на

ул."Р." и обект „П." в гр. Варна; хронологията на прострелването на пострадалите и местонахождението на телата; употребата за пръв път на автомата „К." (отнет при същия грабеж от военното поделение) от страна на З. за сплашване на пострадалите; получаването на сведения за човека, на когото били продадени гумите с джанти от л.а."А." на пострадалите – св. К. С.. Така извършената дейност на съда по анализ на доказателствата не страда от пороци, за каквито се твърди в жалбата.

Неоснователни са доводите в жалбата за превратно тълкуване на показанията на св. Н. И.. Последният е забелязал телата на мъж и жена, лежащи на земята, както и локва кръв, без да разпознае жертвите. Повече сведения за местопрестъплението не са били известни на този свидетел и той не е могъл да ги разкаже на подсъдимия, както е констатирал и въззивният съд. На възражението на подсъдимия, че в публикации в пресата били изнесени подробности за случилото се в с. Куманово е даден отговор в мотивите на л.309 от въззивното дело, който настоящата инстанция споделя и не намира за необходимо да излага допълнителни доводи.

Твърдението, че в мотивите си въззивният съд се позовавал на „сходни" факти няма как да бъде възприето. От една страна от изложеното в жалбата не става ясно какво съдържание се влага в това понятие, а от друга – позоваването от страна на въззивната инстанция на установените факти с влязлата в сила част от присъдата по нохд № 1884/01г. не противоречи на процесуалния закон. Тези факти нямат характера на предположения, както счита подсъдимият, а са установени по безспорен начин в рамките на проведен наказателен процес при спазване на правилата на НПК.

Тезата в жалбата, че въззивният съд не обсъдил съвкупно доказателствения материал, приемайки, че кървавите следи на местопроизшествието са оставени от З. и подсъдимия П., не може да бъде възприета. Изтъква се, че съдът не взел предвид показанията на свидетелите Г. Т. и Н. И., които открили телата и че последните оставили намерените на местопрестъплението следи. Намерените кървави следи от два различни чифта обувки (съгласно заключение на траслогичната експертиза на л.21, т.8 от ДП) сочи на присъствието на две лица по време на прострелването на жертвите. От друга страна никъде в показанията на свидетелите Т. и И. не се твърди те да са влизали в двора по настланата с чакъл пътека, където са установени следите, а още по - малко да са стъпвали в локвите кръв, което изключва възможността те да са оставили тези следи. Изводът на въззивния съд, че извършителите на престъплението са оставили въпросните следи, една от които е безспорно

установено, че е от обувките на починалия З., кореспондира на събраните доказателства, което не сочи на превратно тълкуване или игнориране на доказателства.

Не може да бъде възприето и твърдението за негодност на протоколите за следствен експеримент от 20.01.2001г. От значение за валидността на процесуално следственото действие следствен експеримент съгласно чл. 142 от НПК (отм.) е провеждането му в присъствието на поемни лица, а участието на експерт - технически помощник е при възникването на такава необходимост. В протоколите от следствените експерименти е отразено изготвянето на фотоснимки, но не е посочено името на експерта, който ги е направил. Посоченото обстоятелство няма значението на съществено нарушение на процесуалните правила, водещо до негодност на протокола, както се твърди в жалбата. Протоколите, удостоверяващи извършването на тези процесуално – следствени действия, са съставени от компетентен орган в присъствието на поемни лица и съдържат изискуемите от процесуалния закон реквизити. Като такива същите имат доказателствена сила относно извършените действия и установените в тях обстоятелства. Нормата на чл.101, ал.2 от НПК (отм.) въвежда задължително изискване за подписване на протокола от лицето, което го е изготвило, а с оглед специалното изискване за валидност на следствения експеримент – и от поемните лица. Липсата на подпис, положен от подсъдимия, не опорочава валидността на протоколите и не се отразява върху тяхната процесуална годност.

Оспорването на обосноваването на извода на въззивния съд от кого З. е узнал за пристигането на сем. К. в с. К. не може да бъде разгледано, тъй като необосноваването е извън предмета на касационния контрол.

Изводът на апелативния съд, че подсъдимият и починалият впоследствие З. са отнели автомобилните гуми с джанти от л.а.”А.”, собственост на пострадалите К., не се основава единствено на показанията на св. С.. Последният удостоверява, че гумите са били докарани в лек автомобил „Ф. п.”, вишнев на цвят (каквото е притежавал подсъдимият П.) от две лица и продадени от едното от тях – З.. Тези показания, преценени наред с показанията на св. Б. и обективно установените обстоятелства, че гумите от автомобила са били свалени преди опожаряването му, са послужили за обосноваване на извод за авторството на деянието по чл.330 от НК. Неоснователен е упрекът, че съдът не взел предвид показанията на св. Ж., че подсъдимият предоставял често автомобила си на З. за доставка на стоки за заведението му в с. К.. Последните не са от естество да се

противопоставят на останалите доказателствени средства, удостоверяващи посочените по-горе обстоятелства, доколкото са лишени от конкретика.

Не е налице допуснато нарушение на процесуални правила с прочитането на показанията на св. П. П., дадени на досъдебното производство. Предвид противоречие на дадените показания от този свидетел дали е отварял багажника на автомобил на подсъдимия и виждал ли е там компакт дисково устройство, както и липса на спомен за останалите обстоятелства, за които е бил разпитван, съдът е приобшил показанията му от досъдебното производство на основание чл.281, ал.4 във вр. с ал.1, т.1 и т.2 от НПК. За прочитането на показания на свидетел от досъдебното производство на това основание и при наличие на визираните в него предпоставки не се изисква съгласие на подсъдимия и неговия защитник (каквото се изисква в хипотезата на чл.281, ал.5 от НПК) и не е необходимо показанията да са били дадени пред съдия в рамките на досъдебното производство. Не е налице и нарушение на процедурата при депозиране показанията на св. П. на досъдебното производство, дадени без участие на защитник, тъй като последният е разпитван единствено и само в качеството на свидетел. Оспорването на идентичността на компакт дисковото устройство, видяно от св. П. и разпознато от св. К. на база различието във възприятията на двамата свидетели е недостатъчно, за да обоснове извод, че това са различни устройства и съответно – за превратно тълкуване на доказателствата от страна на въззивния съд. Заснемането на компакт дисковото устройство при извършеното разпознаване само фронтално не дава основание и за извод, че разпознатото от К. не е имало кабели.

Твърденията, че З. участвал в грабежи и с други лица, с които по същество се оспорват приетите за установени факти по влезлите в сила части от присъдата, няма как да бъдат обсъдени в настоящото производство. Отнетите при грабеж от военно поделение пистолет „М.“ и автомат „К.“ са ползвани както от подсъдимия П., така и от починалия З. при извършени грабежи, за които е налице влязъл в сила съдебен акт. В случая не е от значение кой от двамата е ползвал „приоритетно“ даденото оръжие, а кой го е употребил за умъртвяването на пострадалите, за което въззивният съд е изложил съответните съображения.

Възражението за наличие на противоречие в мотивите на въззивната присъда относно първоначалното прострелване на пострадалия Я. М. е основателно. От фактическа страна съдът е приел, че хронологията на произведените изстрели започнала с изстрел на З. към

М., който паднал ранен на земята. Това обстоятелство противоречи на другия направен фактически извод, че при осъществяване на деянието подсъдимият бил въоръжен с пистолет „М.“, а З. с автомат „К.“, като с последното оръжие според балистичната експертиза не била причинена смъртта на нито един от пострадалите. Посоченото противоречие в мотивите на въззивния съд се дължи на едновременното кредитиране на доказателствени източници, които в тази част са противоречиви. За да приеме, че З. е открил стрелбата пръв, съдът е дал вяра на извън процесуалните изявления на подсъдимия, възпроизведени в показанията на св. Б.. От друга страна съдебно – балистичната и съдебно-медицинската експертиза на трупа на починалия М. не сочат на прострелване с автомат „К.“. Според заключението на съдебно - медицинската експертиза на труп, пострадалият М. е получил три огнестрелни наранявания – входно огнестрелно нараняване в тилната област с приблизителен калибър на куршума 9 мм; огнестрелно нараняване в областта на лицето с приблизителен калибър на проектила 8 мм и огнестрелно нараняване в областта на гръдния кош с характеристика на причиняване от стоп - патрон (с оглед на намерените в раневия канал пластмасова капачка, пластмасови парченца и 12 много дребни метални сачми). Установените по експертен път приблизителен калибър на проектилите и стрелбата със стоп – патрон налагат извод, че първоначалната стрелба, при която е наранен М. не е била открита от З., а от подсъдимия, който според установените от въззивния съд факти е бил лицето, стрелящо с пистолет „М.“. Така допуснатото процесуално нарушение при оценка на доказателствата, касаещи посоченото обстоятелство, не подлежи на отстраняване. Това е така, тъй като от една страна касационният съд не може да установява нови факти, а от друга не би могъл да върне делото с указания за влошаване на наказателно правното положение на подсъдимия при липса на съответна жалба от частното обвинение.

Неоснователни са доводите в жалбата за игнориране на доказателства от страна на въззивната инстанция, които според жалбоподателя сочели на участие на трето лице при осъществяване на деянието. Съгласно заключението на балистичната експертиза л.5 – л.29, т.14 от ДП всички иззети при огледа на местопроизшествието в с. К. проектили и гилзи калибър 9 мм са изстреляни от едно и също оръжие, с което е стреляно при грабежите на ул.”Р.“, на паркинга на магазин „П.“ в гр.Варна и при убийство на полицаи в гр. Варна. Намерените на местопроизшествието в с. К. гилзи ВД № 11, 12, 15, 22, 27 и 28 са изстреляни от АК 7,62мм „К.“ със заличени номера, намерен в гората над

с. Г. Ч.. Гилзи и проектили, оставени от друго оръжие, не са били констатирани от експертизата. Тезата в жалбата, че раната в областта лицето на Я. М. била причинена от оръжие с калибър 6 мм се основава на неправилен прочит на заключението на съдебно - медицинската експертиза на труп в която е отразен диаметър на изходната рана от 6 мм, която е причинена от оръжие с приблизителен калибър 8 мм. Липсата на проектил не е позволила на експертите да определят точния калибър на оръжието, с което е причинено това нараняване. Предвид изложеното оплакването за игнориране на доказателства в тази насока от въззивния съд се явява неоснователно.

Цитираното заключение на ДНК експертиза № 34/01г. в мотивите на въззивния съд, наред със свидетелските показания е в подкрепа на извод, направен от съда за общото ежедневие на подсъдимия П. и починалия З., които наред с показанията на св. Б. са мотивирали съда да приеме общото им участие при откарването на гумите на св. С..

Изложената в жалбата теза относно възможността пострадалите сами да са запалили автомобила „А.” с цел получаване на застраховка е изцяло спекулативна и не се основава на нито едно от доказателствата по делото. Тя е и житейски нелогична, тъй като не обяснява необходимостта от сваляне на гумите и компактдисковото устройство преди палежа (което веднага би било констатирано при оглед от застраховател) и не предлага обяснение как пострадалите са се придвижили пеша и носейки гуми с джанти от с. П.д. до с. К. (доколкото няма данни да са разполагали с друг автомобил). В този смисъл упрекът към въззивния съд, че не обсъдил подобна възможност е неоснователен.

Твърдението, че въззивният съд не направил необходимото за проверка на възражения във връзка с изземването и изследването на дактилоскопна следа върху намерения при оглед на местопроизшествие в с. Г. ч. автомат „К.” АК калибър 7.62 мм, е неоснователно. По така наведените възражения апелативният съд е назначил и изслушал заключение на балистична и дактилоскопна експертиза, заключението на която е възпроизведено на л.308 от мотивите на въззивната присъда, като е направил краен извод, че заключението на тази експертиза не се отразява върху доказателствената стойност на експертното заключение на дактилоскопна експертиза № 46 (т.14 от ДП). Възраженията в жалбата срещу този извод на въззивния съд не могат да бъдат споделени. Протоколът за оглед на местопроизшествие на л.39, т.11 от ДП е съставен съгласно изискванията на действащия към онзи момент процесуален кодекс и се ползва с доказателствена стойност относно извършените действия и намеренията и иззети вещи. Снимките от

фотоалбума към този протокол удостоверяват, че при огледа на иззетите вещи автоматът „К.“ е разглобен, а в протокола е отразено наличието на смазка вътре по механизмите. От този факт не може да се прави извод за заличаване или манипулиране на следи, тъй като ако следата върху автомата е била заличена, е нямало как да бъде иззета впоследствие, а манипулирането с оглед характера на следата е изключено, тъй като според разясненията на експерта А., всяко друго изземване освен чрез заснемането ѝ, би довело до нейното разрушаване. Липсва противоречие и в датата на изземване на следата, тъй като на 22.01.2001г. е бил иззет автоматът, а на 23.01.2001г. водещият разследването го е предоставил за експертно изследване. Датата на изземване на следата – 23.01.2001г. е посочена в експертната справка № 58 (л.1, т.15 от ДП). Доводите в жалбата, че с инкриминирания автомат „К.“ е проведена първо експериментална стрелба, а след това от него е иззета следа, се основава на поредността на номерацията на експертните справки. Експертните справки № 42 и № 58 са от една дата – 23.01.2001г. От същата дата е и експертна справка № 43, докато експертна справка № 49 (т.15, л.4 от ДП) е от дата 19.01.2001г., което сочи, че номерацията на справките в деловодната система на БНТЛ при РДВР Варна не е следвала хронологията на извършването на изследванията. Заключение на дактилоскопна експертиза № 46, което установило дактилоскопна следа върху смазка на затворна рама с газово бутало на АК „К.“, оставена от десен палец на подсъдимия П., кореспондира с обясненията му, дадени пред първоинстанционния съд (л.78, л.91, т.2 от нохд № 1884/01г.), че смазвал оръжията с твърда смазка при разглобяването и почистването им.

Психологичното изследване на подсъдимия, на което се е позовал въззивният съд в мотивите си, е извършено на база интервю с изследваното лице, а не се основава на дадените от подсъдимия обяснения пред съдия от 19.01.2001г., които ЕСПЧ е приел, че са в нарушение на чл.6 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. По тази причина не би могло да се приеме, че експертното заключение в тази му част следва да се изключи от доказателствата по делото, тъй като в основата му е залегнало негодно доказателствено средство.

С оглед всичко изложено касационният съд намира, че изводите на въззивния съд за авторството на деянията по п.5 и п.6 са основани на наличните по делото доказателства, преценени в тяхната взаимовръзка. Не са игнорирани доказателства и не са допуснати нарушения при тяхната преценка, което налага извод за липса на допуснати процесуални

нарушения по смисъла на чл.13 и чл.14 от НПК. Както вече бе посочено, касационната инстанция не може да подлага на проверка обосноваността на изводите на съда, тъй като тя е извън касационните основания.

2. Относно касационното основание по чл.348, ал.1, т.1 от НПК

Твърдението за нарушение на закона се обвързва с признаването на подсъдимия за виновен по обвинението по п.5 и п.6 от обвинителния акт въпреки неустановеното авторство на деянията. Предвид изложеното това оплакване се явява неоснователно.

3. Относно касационното основание по чл.348, ал.1, т.3 от НПК

Макар направено в контекста на нарушение на процесуални правила – противоречие в мотивите на въззивната присъда относно вида на наложеното наказание, по същество оплакването в допълнението към жалбата се отнася до справедливостта на наказанието и следва да бъде разгледано във връзка с това касационно основание.

В мотивите към въззивната присъда, съдът е приел, че от общата продължителност на производството следва да се изключи периодът от време от влизане в сила на съдебния акт до възобновяване на делото, като определил общата продължителност на производството в съдебна фаза на около шест години, което с оглед обема и сложността на делото е приел, че не е в нарушение на критерия за разумен срок на гледане на делото по смисъла на чл.6, т.1 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи.

Касационната инстанция не споделя така изложените съображения по няколко причини. Наказателното производство, водено срещу дадено лице за дадено престъпление е единно и обхваща наказателния процес в двете му фази – от започване на досъдебното производство до приключване на съдебното производство с окончателен съдебен акт. В същия смисъл е практиката на ЕСПЧ, който приема като начало на релевантния период „момента, в който е отправено наказателно обвинение”, а някои случаи и по - ранен момент, преди официалното обвинение, когато срещу лицето са били предприети мерки, от които се подразбира такова твърдение и които имат значително отражение върху положението на заподозрения (решения *Foti and Others*; *Corigliano*). Релевантният период приключва в момента, в който съдът слага край на несигурността в правното положение на лицето. При осъдителна присъда сигурност създава определянето на наказанието от момента, в който може основателно да се смята, че лицето е уведомено за окончателната присъда и нейните мотиви (решение *Eckle*). Отчитането от въззивния съд само на изминалия период от време, през който се е развила съдебната

фаза на производството, в разрез с практиката на ЕСПЧ, е довело и до неправилна преценка дали този срок е разумен.

Приетите от ЕСПЧ критерии за разуменост на срока за провеждане на производството са сложност на делото, поведение на жалбоподателя и поведение на компетентните органи. Вън от съмнение е, че делото е с голям фактически обем и правна сложност. Многобройните искания на подсъдимия за събиране на доказателства не могат да се отчитат като неправомерно поведение, целящо забавяне на производството, тъй като те са израз на упражняване правото му на защита, гарантирано както от процесуалния кодекс, така и от КЗПЧОС. В материалите по делото липсват данни за действия на П., които да са довели до забавяне на производството. Констатираните в решението на ЕСПЧ нарушения по чл.6 §1 – използване на признания, получени при непознаване на чл.3 от Конвенцията, сочи на укоримо поведение на държавните органи, което е имало като последица отмяна на влезлия в сила съдебен акт и възобновяване на наказателното производство по пунктове 5 и 6 от обвинителния акт.

С оглед изложените съображения касационният съд счита, че релевантният период за определяне на продължителността на производството е с начален момент от повдигане на обвинението срещу Й. П. и продължава до настоящия момент, тъй с отмяната на влезлия в сила осъдителен съдебен акт, е възстановена висящността на наказателното производство в съдебната му фаза. Изминалият период от повече от шестнадесет години от извършване на деянията, без да е наложено окончателно наказание за тях, не може да се прецени като разумен. Независимо от фактическата и правна сложност на делото, единствена причина за продължаване на производството са констатираните от ЕСПЧ нарушения на човешки права от органите на досъдебното производство.

Нарушаването на принципа за разглеждане на делото в разумен срок според трайно установената съдебна практика на ЕСПЧ и ВКС се отразява върху индивидуализацията на наказанието и следва да се отчита като смекчаващо отговорността обстоятелство. По тези съображения касационният съд намери оплакването на подсъдимия за явна несправедливост на наказанието за основателно. В тази насока намери, че следва да измени въззивния съдебен акт, като намали наложеното му наказание от „доживотен затвор без замяна” на „доживотен затвор” и съответно коригира присъдата в частта относно определеното по реда на чл.23, ал.1 от НК общо наказание.

По жалбата на частните обвинители и граждански ищци М., М., Р. и К. М.

В жалбата на частните обвинители и граждански ищци се оспорва размерът на обезщетението от непозволено увреждане и началният момент от който се дължи законната лихва върху присъдената сума.

Жалбата е неоснователна.

По отношение на М., Р. и К. М. гражданските искове са уважени в пълния предявен размер от по 15 000 лв., поради което не е възможно присъждането на по - високо от поисканото обезщетение. По отношение на М. М. обезщетението е определено по справедливост, с оглед изискванията на чл.52 от ЗЗД. Към момента на настъпване на смъртта на Я. М. синовете му Р. (р. на 19.03.1979г.) и К. (р. на 21.01.1982г.) са били пълнолетни, поради което не може да бъде приет доводът, че в резултат на деянието майката е поела сама грижите за отглеждането на три малолетни деца. Не са ангажирани и доказателства за причинени на ищцата значителни болки и страдания, по - големи в сравнение с обичайните, свързани със загуба на близък човек.

Не е спорно обстоятелството, че законната лихва при непозволено увреждане е дължима от датата на настъпването му, тъй като съгласно чл.84, ал.3 от ЗЗД при непозволено увреждане длъжникът изпада в забава без покана от страна на кредитора. Лихвите като самостоятелно акцесорно парично задължение от датата на изискуемостта на главното задължение от непозволено увреждане до предявяване на иска могат да бъдат присъдени само ако има предявен иск за тях. (р.№ 240 от 22.04.2009 г. на ВКС по гр. д. № 61/2008 г., II г. о., ГК). В случая гражданските искове от пострадалите са били предявени и приети в съдебното заседание по нохд № 1884/01г. на Варненски окръжен съд, проведено на 04.03.2002г. Процесуалният представител на ищците адв. Костов е поискал изрично присъждането на лихви считано от деня на съдебното заседание, а не от деня на увреждането. Претенцията за лихви е уважена така, както е предявена, поради което няма основание за коригиране на датата от която следва да се заплатят лихвите върху главното задължение.

Предвид изложеното и на основание чл. 354, ал.2, т.1 и чл. 354, ал. 1, т. 1 от НПК, ВКС, I НО,

Р Е Ш И:

ИЗМЕНЯ въззивна присъда № 9 от 28.03.2016г., постановена по внохд № 242/15г. на Варненски апелативен съд, като намалява наложеното на подсъдимия Й. С. П. наказание за престъплението по чл.199, ал.2, т.2, пр.1 и т.3 във вр. с ал.1, т.2 от НК и на определеното на основание чл.23, ал.1 от НК общо наказание от „доживотен затвор без право на замяна” на „доживотен затвор”.

ОСТАВЯ В СИЛА присъдата в останалата ѝ част.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: